

התמרמרות

לעומת אלה אשר פיהם מלא שבחים למשטר ה' נוכח, לא מוצא בחור חנות הבריטיים — עתה הוא מחוסר עבודה.

גם אדמה לא ניתנה לו. רק מדי פעם זוכה הוא לעבודה ציבורית. והעיקר — לא נותנים לו רשיון לצאת את האזור לחפש עבודה ביישובים היהודיים. במיוחד מושכת העבודה במחצבות הסביבה. בהן יכול הוא להרוויח ביום עבודה אחד כסף שיספיק לו שבוע ימים. אולם ככל חבר טוב, כרוך גם זה ברשיון.

מחלה

דאגת הממשל לבריאות היא על גבי נייר בלבד. סוענים כמה חושבים.

אשה זו הסובלת ממחלת עיניים לא קיבלה שום טיפול, הדביקה את בנה. הם מאשימים את הממשלה באדישות לבריאות המיטוט הערבי. אחת מתלונותיהם העיקריות היא שהטיפול הרפואי כפוי עליהם, ואין באפשרותם לבחור ברופא שהם רוצים בו כי במשולש אין רופאים פרטיים וכדי לבקר מחוץ למשלוש, שוב כרוך הדבר בקבלת רשיון.

הפקעה

תלונה נוספת היא הפקעת אדמות עליידי המור של בידי חסן אחמד, לי משל, ישנם קוואנים המוכיחים את בעלותו על קרקעות הגובלות עם הכפר ואשר נלקחו ממנו "מטעמי בסחון". והוא רק אחד מתוך עשרות שנפגעו כמוהו משלילת בעלותם על אדמותיהם.

הפתרון: כביש. הבעיה הקשה ביותר העומדת לפני קלנסוה היא חוסר התעסוקה. הכפר מוגבל באדמותיו ואינו יכול להעסיק את כל התושבים בחקלאות. למעלה נראה המושל הצבאי מסביר את התוכניות להקלת המצב ומבשר לתושבים הצמאים לחדשות, והמצטרפים סביב מכוניתו, על סלילת כביש חדש, אשר ביצעו יפתור את בעיות העסוקתם של רבים.

הצעיר והזקן. נעים חסן אל-נסור (משמאל), 15. בן משפחת המוכתר מתקשה למצוא הסבר הגיוני להתנהגות היהודים. הוא בחור מוכי שר, מהיר-מחשבה, זריז (על כך מעידים כל תושבי הכפר) שהיה רוצה להמשיך בלימודיו. כיום הוא תלמיד בית הספר העממי, דובר עברית שוטפת, זוכר עדיין קסעי אני גלית אשר למדם בימי המנדט. הוא היה רוצה להכיר את המדינה. אך למרות ש"משפחתו אנהדת את המשטר החדש לא מראה הלה כל סימן שהוא מעוניין באהדה זו, לאפשר לסוליימן להיות ישראלי טוב.

לא פעם, הושמעה הדעה כי קומץ של צעירים כזה, אשר יקבל חינוך והכשרה מיוחדת, יכול להיות גרעין מהפכני ממש, יעזור לישראל לחדור אל תוך המרחב, לעומת זאת מהווים אותם צעירים גם סכנה רצינית: אם ישראל לא תספיק להם, ייגררו אחרי רעיונות אחרים. למטה, קיצוני מימין, יור שב בן הדור הזקן, שייך גייר סי, דורו של התובע הכללי של ממשלת הירדן, תושב נכבד של קלנסוה, לשעבר.

בשבתם בבית הקפה שבמרכז הכפר מעלים התושבים תוקנים זכרונות של ימים עברו, מנתחים כל התפתחות חדשה במצבם הנוכחי במדינה. ומדי שבתם בצוותא, שעות על גבי שעות, מעלים הם — ברצון או שלא ברצון — נושא אחד, שאין סוף לפרסיו: המשטר החדש. ומדי פעם נזכר משהו בפרט נוסף, מתוכחים הנאספים על עוד מעשה עוול שנגרם לאחד מהם (כי טבעו של אדם רוגז הוא לזכור רק את העוול שנעשה לו, ולדלג על הטוב ע"י הזולת). בכל זאת אין דבריהם אלא גישושים באפלה, חיפוש אחרי קרן אור שתבהיר להם את מעמדם. כי לגביהם העתיד הוא סוד כמנס ואינם יודעים מה יהיה הסוף. אמרו להם כי הממשלה עצמה סרם החליטה מה תהיה עמדתה לגביהם. בינתיים חיים הם בשטח הפקר, תחת בינויים בין האיבה של אתמול וברית השלום אשר הובטח להם כי מחר תחול. אולם מצב זה הרה סכנות וקשיים — שהרי בני אדם הגם ייצורי יומם ואין מצבם ניתן להקפאה ובעיותיהם לשימור עד אשר תבוא עת נוחה לפתרונם וזמן מתאים לטיפול בהם.